Lietas Nr. A420403514
Lietas arhīva Nr. A42-01180-15/34

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Jelgavā, 2015.gada 7.maijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese L.Apšeniece,

piedaloties pieteicējiem – /pers. A/ un /pers. B/,
atbildētājas – Jelgavas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Jelgavas pilsētas domes pārstāvjiem Nellijai Ozolai un Valdim Veinbergam,
trešajai personai – /pers. E/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. A/ un /pers. B/ pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru atsavinātu zemes gabala /adrese A/ daļu 120 m^2 platībā un mainītu zemes gabala /adrese A/ konfigurāciju, izdalot patstāvīgu zemes vienību, kas nodrošinātu koplietošanas ceļa funkciju, izdošanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Jelgavas pilsētas domes (turpmāk – pašvaldība vai atbildētājs) 2014.gada 15.oktobra lēmumu Nr.2-31-7/2607 /pers. A/ un /pers. B/ (turpmāk – pieteicēji) atteikts atsavināt zemes gabala /adrese A/ daļu 120 m^2 platībā (turpmāk – strīdus zemes gabals).

Ar pašvaldības 2014.gada 4.novembra lēmumu Nr.2-31-7/2884 pieteicējiem atteikts izdalīt atsevišķu zemes vienību 120 m^2 platībā no zemes gabala /adrese A/ vai noteikt ceļa servitūtu koplietošanas ceļa izveidei, jo nekustamajam īpašumam /adrese B/ ir nodrošināta piekļuve no /ielas nosaukums/ puses.

[2] 2014.gada 14.novembrī pieteicēji vērsušies Administratīvajā rajona tiesā. Pieteikumā norādīts, ka strīdus zemes gabals ir un vienmēr ir bijis vienīgais ceļš uz pieteicēju īpašumu /adrese B/, kuru pieteicēji ikdienā izmanto un apsaimnieko. Strīdus zemes gabals robežojas ar brīvo, valstij piekrītošo zemes gabalu /adrese A/. Tas nav nepieciešams pašvaldības funkciju realizēšanai un nevienam nav piešķirts lietošanā. Pieteicēji strīdus zemes gabalu apsaimnieko no pagājušā gadsimta sešdesmitajiem gadiem. Pašvaldība gatavojas atsavināt zemes gabalu /adrese A/ 742 m^2 platībā /pers. E/ (turpmāk – trešā persona), kuras ēkas atrodas uz šī zemes gabala. Pašvaldība šo zemes gabalu prettiesiski iznomāja trešajai personai, nesaskaņojot robežas ar pieteicējiem. Zemes gabals /ielas nosaukums/ pieteicējiem piešķirts apsaimniekošanā būvmateriālu novietošanai, jebkāda būvniecība uz tā ir aizliegta, jo to šķērso gāzes vads.

[3] 2014.gada 9.decembrī tiesā saņemts trešās personas rakstveida paskaidrojums, kurā norādīti šādi apsvērumi.

[3.1] Pārsūdzētie lēmumi ir iestādes iekšējie lēmumi, tiem ir informatīvs raksturs.

[3.2] Trešajai personai pieder ēkas /adrese A/, bet zemes gabals zem tām 742 m^2 platībā kopš 2009.gada tiek nomāts no pašvaldības, zemes gabals nav apgrūtināts ar ceļu. Piebraucamā ceļa ierīkošana strīdus zemes gabalā nav pieļaujama. Strīdus zemes gabalu nevar atsavināt, jo tas ir daļa no zemes gabala /adrese A/, kas nav brīvā, valstij piekrītošā zeme. Pieteicēji to lietoja bez tiesiska pamata, izmantojot iepriekšējo zemes nomnieku bezspēcību (vecumu un valsts valodas nezināšanu). Iespējams, ka robežu plānā strīdus zemes gabals kā iebraucamais ceļš ticis iezīmēts uz senu dokumentu pamata, jo šobrīd palīgceltnes to aizsprosto un strupceļā tas zaudē jēgu. Stāvēšanai novietotie pieteicēju transportlīdzekļi aizšķērso pieeju trešās personas teritorijai. Neiegūstot strīdus zemes gabalu, pieteicēju dzīves kvalitāte nepasliktināsies, tikai būs jāmaina daži ieradumi. Lai nodrošinātu pieteicēju īpašuma uzturēšanu, viņiem bez maksas ir nodota lietošanā /ielas nosaukums/ daļa 297 m^2 platībā. Līdz ar to nav nepieciešamības apgrūtināt citu īpašumu ar piebraucamo ceļu.

[4] 2014.gada 29.decembrī tiesā saņemts atbildētāja rakstveida paskaidrojums, kurā atbildētājs pieteikumu neatzīst un norāda šādus apsvērumus.

[4.1] Pieteicēji nav ievērojuši likumā noteikto lietas ārpustiesas izskatīšanas kārtību.

[4.2] Strīdus zemes gabala robeža beidzas nekustamajā īpašumā /adrese A/, pie pieteicēju īpašuma robežas, kur atrodas pieteicējiem piederoša būve, kas aizšķērso iebraukšanu pieteicēju īpašumā. Tātad nepastāv piebraucamais ceļš no Brīvības bulvāra puses uz pieteicējiem piederošo īpašumu, un strīdus zemes gabals nevar kalpot kā piebraucamais ceļš pieteicēju īpašumam.

Zemes gabals /adrese A/ ir iznomāts trešajai personai dzīvojamās mājas uzturēšanai.

[4.3] Ceļa ierīkošanas vai likvidēšanas jautājums ir skatāms teritorijas plānošanas ietvaros. Jelgavas pilsētas teritorijas plānojumā piekļūšana pieteicēju īpašumam ir noteikta un nodrošināta no /ielas nosaukums/ puses, bet nav paredzēta strīdus zemes gabala atdalīšana.

Ar likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" spēkā stāšanos 1960.gadā izgatavotais plāns ir zaudējis spēku.

[5] Tiesas sēdē pieteicēji atteicās no pieteikuma daļā par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru atsavinātu strīdus zemes gabalu, izdošanu *(lietas 67.lapa)*, bet uzturēja pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru mainītu zemes gabala /adrese A/ konfigurāciju, izdalot patstāvīgu zemes vienību, kas nodrošinātu koplietošanas ceļa funkciju, izdošanu.

[6] Atbildētāja pārstāvji un trešā persona neatzina pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru mainītu zemes gabala /adrese A/ konfigurāciju, izdalot patstāvīgu zemes vienību, kas nodrošinātu koplietošanas ceļa funkciju, izdošanu un neiebilda tiesvedības izbeigšanai daļā par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru atsavinātu strīdus zemes gabalu, izdošanu.

Motīvu daļa

[7] Pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus un novērtējusi procesa dalībnieku argumentus, tiesa atzīst, ka pieteikums daļā par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru mainītu zemes gabala /adrese A/ konfigurāciju, izdalot patstāvīgu zemes vienību, kas nodrošinātu koplietošanas ceļa funkciju, izdošanu nav pamatots un ir noraidāms, bet daļā par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru atsavinātu strīdus zemes gabalu, izdošanu tiesvedība ir izbeidzama.

[8] Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 145.panta otrās daļas 1.punkts paredz pieteicējam tiesības pilnīgi vai daļēji atteikties no pieteikumā ietvertā prasījuma. Atbilstoši APL 282.panta 4.punktam tiesa izbeidz tiesvedību lietā, ja pieteicējs atteicies no pieteikuma.

Tā kā pieteicēji tiesas sēdē atteicās no pieteikuma daļā par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru atsavinātu strīdus zemes gabalu 120 m^2 platībā, izdošanu un pārējie administratīvā procesa dalībnieki tam neiebilda, tiesvedība šajā pieteikuma daļā ir izbeidzama.

APL 284.pants noteic, ja tiesvedība ir izbeigta, atkārtota griešanās tiesā pret to pašu atbildētāju par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata nav pieļaujama.

[9] Ņemot vērā to, ka atbildētājs [4.1] un trešā persona [3.1] apšauba pieteikuma pieļaujamību, tiesa sākotnēji izvērtē šos argumentus.

[9.1] Saskaņā ar APL 1.panta trešo daļu administratīvais akts ir uz āru vērsts tiesību akts, ko iestāde izdod publisko tiesību jomā attiecībā uz individuāli noteiktu personu vai personām, nodibinot, grozot, konstatējot vai izbeidzot konkrētās tiesiskās attiecības vai konstatējot faktisko situāciju.

2014.gada 10.oktobrī pieteicēji vērsušies pašvaldībā, lūdzot mainīt pašvaldībai piederoša zemes gabala konfigurāciju, izdalot patstāvīgu zemes vienību, kas nodrošinātu koplietošanas ceļa funkciju *(lietas 9.lapa)*. Šādu vēlmi pieteicēji pamato ar nepieciešamību nodrošināt piekļuvi viņu īpašumam.

Tā kā koplietošanas ceļš ir publiskai lietošanai paredzēta teritorija, tiesa secina, ka pieteicēji vēlas, lai pašvaldība izveidotu šādu publisku lietu. Pieteicēju intereses pamatā ir pašvaldības pienākums darboties savas administratīvās teritorijas iedzīvotāju interesēs, konkrētajā gadījumā – pieteicēju interesēs nodrošināt piekļuvi viņu īpašumam.

Īpašas tiesības publiskai lietai piegulošo zemesgabalu īpašniekiem izriet no Satversmes 105.pantā nostiprinātajām tiesībām uz īpašumu, saskaņā ar kurām publiskam ceļam pieguloša zemesgabala īpašniekam ir tiesības uz sava īpašuma netraucētu izmantošanu, kā arī piekļuvi savam īpašumam *(skat. Rimša A. Personas subjektīvās tiesības uz publisko lietu izmantošanu. Jurista Vārds, 2009. 13.oktobris, Nr.41 (584))*.

Līdz ar to tiesa uzskata, ka pašvaldības atteikums izdot pieteicējiem labvēlīgu administratīvo aktu par zemes gabala /adrese A/ konfigurācijas maiņu, izdalot patstāvīgu zemes vienību, kas nodrošinātu koplietošanas ceļa funkciju, satur visas administratīvā akta pazīmes. Pretēji trešās personas uzskatam tas ir vērsts uz āru, jo neskar tikai pašu iestādi, līdz ar ko nav uzskatāms par iestādes iekšēju lēmumu. Turklāt mērķis, ar kādu pieteicēji vēlas strīdus zemes gabala izdalīšanu, – koplietošanas ceļa izveidei norāda uz publisko, nevis privāto tiesību jomas aizskārumu.

Tādējādi tiesa secina, ka pašvaldības atteikuma mainīt zemes gabala /adrese A/ konfigurāciju, izdalot patstāvīgu zemes vienību, kas nodrošinātu koplietošanas ceļa funkciju, pamatotība ir pārbaudāma administratīvā procesa kārtībā.

[9.2] Tāpat tiesa nekonstatē pārkāpumus jautājumā, vai pieteicēji ir ievērojuši lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību.

Saskaņā ar APL 76.panta otro daļu administratīvo aktu var apstrīdēt padotības kārtībā augstākā iestādē. Likumā vai Ministru kabineta noteikumos var būt noteikta cita iestāde, kurā attiecīgo administratīvo aktu var apstrīdēt. Ja tādas nav vai tā ir Ministru kabinets, administratīvo aktu uzreiz var pārsūdzēt tiesā.

No minētā izriet, ka administratīvo aktu tiesā uzreiz var pārsūdzēt tad, ja nav augstākas iestādes vai tā ir Ministru kabinets.

Jelgavas pilsētas domes 2013.gada 25.jūlija saistošo noteikumu Nr.13-13 „Jelgavas pilsētas pašvaldības nolikums" 105. un 106.punkts noteic, ka pašvaldības administrācijas izdotos administratīvos aktus var apstrīdēt domē APL noteiktajā kārtībā, ja likumos vai Ministru kabineta noteikumos nav noteikta cita apstrīdēšanas vai pārsūdzēšanas kārtība. Domes pieņemtos administratīvos aktus var pārsūdzēt administratīvajā tiesā APL noteiktajā kārtībā.

Tiesā pārsūdzēto pašvaldības 2014.gada 4.novembra lēmumu Nr.2-31-7/2884 izdevis domes priekšsēdētāja vietnieks. Tā kā tas nav pašvaldības administrācijas, bet gan pašvaldības izdots administratīvais akts, nav tiesiska pamata uzskatīt, ka tas būtu apstrīdams pašvaldībā.

[10] Izvērtējot pašvaldības atteikumu mainīt zemes gabala /adrese A/ konfigurāciju, izdalot patstāvīgu zemes vienību, kas nodrošinātu koplietošanas ceļa funkciju, tiesa tā pamatojumu atzīst par tiesisku.

Atbilstoši Jelgavas pilsētas domes 2009.gada 29.septembra saistošo noteikumu Nr.09-11 „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi" grafiskajam pielikumam *(lietas 28., 29.lapa)* piekļuve nekustamajam īpašumam – zemes gabalam /adrese B/ ir nodrošināta no /ielas nosaukums/ puses. Tiesa nekonstatē, ka pieteicēji būtu cēluši iebildumus par saistošo noteikumu likumību.

Turklāt zemes gabals 297 m^2 platībā, kas ir /ielas nosaukums/ daļa, pieteicējai /pers. A/ ir nodots apsaimniekošanā īpašuma uzturēšanai *(lietas 30.lapa)*. To, ka piekļuvi no /ielas nosaukums/ puses pieteicēji paši ir aizšķērsojuši, uzbūvējot metāla žogu, būvinspektors ir atzinis par pārkāpumu *(lietas 46.lapa)*. Tādējādi nepamatots ir pieteicēju apgalvojums, ka pašvaldība nav nodrošinājusi piekļuvi viņu īpašumam, jo tāda ar normatīvo aktu ir noteikta no /ielas nosaukums/ puses. Savukārt jautājumu par piebraucamā ceļa izbūvi no /ielas nosaukums/ puses un traucējošo komunikāciju pārvietošanu pieteicējiem ir jārisina, vēršoties pašvaldībā ar attiecīgu lūgumu.

Atsaukties uz 1960.gadā izgatavotā zemes robežu plānā norādītu iebraucamo ceļu šobrīd nav tiesiska pamata, tā kā spēkā esošais teritorijas plānojums paredz atšķirīgu piekļuvi nekustamajiem īpašumiem /adrese A/ un /adrese B/.

Argumentam, ka pieteicēju īpašumam /adrese B/ ir jābūt nodrošinātai piekļuvei no ielas, kas ietverta īpašuma adresē, tiesa nesaskata tiesisku pamatojumu. Turklāt, šādu apsvērumu vadītiem, pieteicējiem nav liegts lūgt pašvaldību mainīt sava īpašuma adresi.

Iepriekš minētie secinājumi ir par pamatu atzīt, ka pieteicēju intereses publisko tiesību sfērā nav aizskartas, jo piekļuve viņu īpašumam ir nodrošināta.

Tiesa piekrīt trešās personas viedoklim, ka pieteicēju interese piekļūt savam īpašumam pa strīdus zemes gabalu ir nevēlēšanās mainīt ilgstoši īstenotos ieradumus. Tomēr jāņem vērā, ka strīdus zemes gabals ir daļa no zemes gabala /adrese A/. Īpašuma tiesības uz zemes gabalu /adrese A/ nostiprinātas pašvaldībai *(lietas 48.lapa)*, kas to līdz 2024.gada 31.decembrim iznomājusi trešajai personai ēku (būvju) uzturēšanai *(lietas 20., 37.-*

40.lapa). 2015.gada 26.martā pašvaldība nolēmusi zemes gabalu /adrese A/ atsavināt trešajai personai *(lietas 64.lapa)*. Līdz ar to, lai arī pieteicējiem nav liegts uzturēt prasījumu par zemes gabala /adrese A/ konfigurācijas maiņu, izdalot patstāvīgu zemes vienību, kas nodrošinātu koplietošanas ceļa funkciju, tomēr šādam prasījumam vairs nav publiski tiesiska pamatojuma. Tas ir divu privātīpašnieku – pieteicēju un pašvaldības, bet pēc īpašumtiesību jautājuma sakārtošanas – trešās personas – savstarpējs privāto tiesību strīds, kurš izšķirams, abām pusēm vienojoties vai arī vēršoties vispārējās jurisdikcijas tiesā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 282.panta 4.punktu, 246. – 251., 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

izbeigt tiesvedību /pers. A/ un /pers. B/ pieteikuma daļā par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru atsavinātu zemes gabala /adrese A/ daļu 120 m^2 platībā, izdošanu.

Noraidīt /pers. A/ un /pers. B/ pieteikumu daļā par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru mainītu zemes gabala /adrese A/ konfigurāciju, izdalot patstāvīgu zemes vienību, kas nodrošinātu koplietošanas ceļa funkciju, izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnese L.Apšeniece